

ABBAS SƏHHƏTİN POEZİYASINDA VƏTƏNPƏRVƏRLİK MOTİVLƏRİ

Şahin Hilal oğlu Cəbraylov

ADPU Cəlilabad filialı

jabrayilov62@mail.ru

Xülasə

XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatının ən parlaq ədiblərindən biri də Abbas Səhhətdir. O, dövrünün qabaqcıl ziyalılarından olmaqla bərabər , həm də maarifpərvərliyi ilə xalq arasında nüfuz qazanan şairlərimizdən biridir. Onun yaradıcılığı xalqın şüurunun oyanmasında , misilsiz xidmətlər göstərmişdir.

Bu mənada Abbas Səhhət yaradıcılığı və şəxsiyyəti bu gün də araşdırılmağa, tədqiq olunmağa layiqdir.

Açar sözlər: Şair,vətəndaş, vətən sevgisi, müasirlik.

Summary

Abbas Sahhat is one of the brightest writers of 20th century Azerbaijani literature. He is one of the leading intellectuals of his time, as well as one of our poets who gained influence among the people with his enlightenment. His creativity has provided incomparable services in awakening the consciousness of the people.

In this sense, Abbas Sahhat's creativity and personality deserve to be investigated and studied even today.

Key words: Poet, citizen, love of country, modernity

XX yüzil Azərbaycan ədəbiyyatının mütərəqqi yönündə, xalqımızın milli şüurunun oyanışında əvəzsiz xidmətləri olan şəxsiyyətlərdən biri də Abbas Səhhətdir. Zamanında xalqın maariflənməsi, sağlamlığı və milli düşüncəsinin inkişafı üçün həm müəllim, həm də həkim kimi fəaliyyət göstərərək vətəni, millətini sonsuz məhəbbətlə sevmiş və bu yolda əlindən gələni əsirgəməmişdir.

Görkəmli şair Abbas Səhhət “Vətən “ şeirində Vətənin ona hər şeyi bəxş etdiyini vurğulayıb, diqqətə çatdırıb ki, vətəni sevməmək, vətənin torpağına, daşına, hər qarışına biganə qalmaq olmaz, Vətəni sevməmək, ona biganə qalmaq, Vətən kəlməsinin nə demək olduğunu anlamamaq insanlıqdan kənar olmaq, vicdanı olmamaq deməkdir.

Abbas Səhhət təkcə realist şair kimi yox, həm də publisist, nasir və tərcüməçi kimi geniş erudisiyaya malik bir yaradıcı şəxsiyyət olmuşdur.

Şairin “ Sınıq saz” (1912), ”Məğrib günəşləri “(1912 ,”Cəhalət səmərəsi, yaxud bir yetimin xoşbəxtliyi “(1914) kitabları, “Yeni məktəb” (1909), Mahmud bəy Mahmudbəyovla birgə “Türk ədəbiyyatına ilk qədəm”(1914) dərslikləri nəşr olunmuşdur. (4,95)

Abbas Səhhət dostu Mirzə Ələkbər Sabirin əsərlərini toplayaraq vəfatının ildönümü gününədək ilk dəfə “ Hophopnamə “ adı ilə nəşr etdirmiş(1912) şairin tərcümeyi-halını yığcam qələmə almışdır.

Abbas Səhhət çox gərgin, keşməkeşli bir dövrdə yaşamışdır. Həmin dövr ədəbiyyatımızın yeni mərhələyə qədəm qoyduğu bir dövr idi. Bu dövrdə yeni ideyaların, yeni yazarların meydana gəlməsi ədəbiyyatımızın mütərəqqi istiqamətdə inkişafını şərtləndirdi.

Daha sonra Abbas Səhhət Şamaxıda şairlərin ədəbi məclisini yaradır. Şair müəllimlik fəaliyyəti ilə məşğul olmaqla yanaşı məqalələr yazır, kitablar çap etdirir , bu da Abbas Səhhətin gələcək fəaliyyətinə güclü təsir göstərir.

Abbas Səhhət irsinin görkəmli tədqiqatçısı, akademik Kamal Talıbzadə şairin seçilmiş əsərlərinə (Bakı ,Lider nəşriyyatı,2005) yazdığı”Ön söz”də onun vətənpərvər bir şair olduğunu diqqətə çatdırır.

“Rəmantik qəhrəmanın keçmiş, bu gün və gələcək haqqındakı bütün düşüncələrini birləşdirərək ümumiləşdirən ən əsas mövzu- vətən mövzudur.Vətənin taleyi ,vəziyyəti onun kədərinin səbəbini ,ümidinin mənasını,xəyalının səciyyəsinə müəyyən edir.Onun bütün fədakarlığı vətən üçündür,vətən onun “canıdır,qanıdır”.Ən uca məhəbbət- vətən məhəbbətidir. (1, 17)

Abbas Səhhətin yaradıcılığında vətən əşqi, vətən məhəbbəti özünəməxsus yer tutur. Onun poeziya yaradıcılığının mayasında doğma vətənə sonsuz məhəbbət motivləri dayanır.

Şair, vətən sevgisini aşağıdakı misralarda tərənnüm edir.

Mən vətəni canım kimi sevirəm,
Ruhum, ətim, qanım kimi sevirəm. (1, 18).

Bu misralarda şair sanki bütün varlığı ilə vətənə aşiq olmuş və əsl vətəndaş kimi özünü cəmiyyətə təqdim etmişdir.

Abbas Səhhət vətənin ecəzkar təbiətini sevir, onun füsunkar gözəlliklərini görür, rəngarəng meşələrini, dağlarını, çaylarını və yaylaqlarını yaradıcılığında özünəməxsus şəkildə canlandıraraq vətən oğullarını doğma yurdu sevməyə çağırır.

Könlümün sevgili məhbubi mənim
Vətənimdir, vətənimdir, vətənim...
Vətən - əcdadımızın mədfənidir,
Vətən-övladımızın məskənidir.
Vətənin sevməyən insan olmaz ,
Olsa, ol şəxsə də vicdan olmaz (1,48).

Bu gün müasir oxucularımız, gənclərimiz məhz bu kimi şeirlərin təsiri altında tərbiyələnmiş və 44 günlük vətən müharibəsi ərzində darda qalmış Azərbaycanımızın ayrılmaz hissəsi olan Qarabağ torpaqlarımızı öz sinələrini düşmən gülləsinə sipər edərək geri almış və Azərbaycanın sərhədlərini bütövləşdirmişlər.

Həm də vətəni “ Sevgili məhbub , Sevgili canan “adlandıran şair ona ana sevgisi bəsləməyi “Vətən” şeirində məsləhət görür.

Abbas Səhhət poeziyası bu gün də oxucular tərəfindən sevilə-sevilə oxunur və öz bədii dəyərini, tərbiyəvi əhəmiyyətini bu gün də saxlayır.

İstifadə olunmuş ədəbiyyat:

1. Səhhət A. Seçilmiş əsərləri Bakı: “ Lider nəşriyyat”, 2005, s.453.
- 2..Səhhət A. Əsərləri 2-ci cildə, Bakı nəşriyyat 1976, s.281.
3. Səhhət A. Seçilmiş əsərləri , Bakı: “Şərq-Qərb”2013, s.375.
4. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Ensiklopediyası. II cildə, I cild Bakı: 2004, s.368.
5. Həsənlı B. Azərbaycan uşaq ədəbiyyatı. Bakı: “Müəllim nəşriyyatı”, 2013. - 511 səh.